

Zouhar, Jan

**[Polska fenomenologia przedwojenna: antologia tekstów. Red. nauk.
Dariusz Bęben, Marta Ples-Bęben]**

Studia philosophica. 2014, vol. 61, iss. 1, pp. 98-

ISSN 1803-7445 (print); ISSN 2336-453X (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/130035>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Polska fenomenologia przedwojenna. Antologia tekstów, eds. Dariusz Bęben, Marta Ples-Bęben, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego 2013, 680 s.

Editoři antologie Dariusz Bęben a Marta Ples-Bęben, učitelé Institutu filozofie Uniwersytetu Śląskiego, navazují programově na práci profesora katowické univerzity Czesława Głombika *Husserl i Polacy* (1999), ve které ukázal, že polská fenomenologie není pouze Roman Ingarden, ale že představuje široký okruh autorů, ovlivněných fenomenologií E. Husserla, a řadu „recipientů“ jeho filozofie, kteří o fenomenologii průběžně informovali a diskutovali v polském filozofickém životě už před 1. světovou válkou a v letech meziválečných.

Antologie je rozdělena do osmi částí (Wczesne reakcje, Roman Ingarden, Leopold Blaustein o Husserlu, Psychologia opisowa, Ruch fenomenologiczny, W kręgu estetyki fenomenologicznej, Roman Ingarden w polemikách, Varia), které jsou doplněny stručnými biografii představitelů polské předválečné fenomenologie, kalendářem událostí a jmenným rejstříkem.

V antologii jsou zpřístupněny všechny klíčové texty a diskuse, ve kterých polská předválečná filozofie reflektovala rozvoj fenomenologie. Tak máme možnost seznámit se s prvními recenzemi na Husserlovy práce (Władysław Heinrich, Roman Ingarden), s proslulými články Władysława Tatarkiewicze *Szkoła fenomenologów* (1913, první článek o fenomenologii v polštině), Romana Ingardena *Dążenia fenomenologów* (1919, vlastně úvod do fenomenologie), Leona Chwisteka *Tragedia werbalnej metafizyki* (1932), Kazimierza Twardovského (*O czynnościach i wytworach*, 1912) a jeho žáků W. Auerbacha, L. Blausteina, T. Witwického a E. Ginsbergové. Pro nás je zvlášť zajímavá recenze Patočkovy knížky

Přirozený svět jako filosofický problém (1937) od Tadeusze J. Krońskiego pod názvem *Filozofia i świat naiwny* (1939). Z ostatních autorů antologie připomíná S. I. Witkiewicze, T. Kotarbińskiego, B. Suchodolského, S. Szumana, I. Krzemickou a řadu dalších.

Antologie dostatečně jasně prokázala, že fenomenologie byla důležitou a přirozenou součástí polského filozofického života jak před první světovou válkou, tak v letech meziválečných, a to v přednáškách a seminářích na univerzitě Jana Kazimíra ve Lvově, na stránkách nejvýznamnějších polských filozofických časopisů (*Pregląd Filozoficzny*, *Ruch Filozoficzny*) i ve vystoupeních polských filozofů na mezinárodních a národních kongresech a konferencích. Vzhledem k tomu, že období 1918–1939 je v antologii prezentováno jenom výběrově, lze očekávat, že autoři v dohledné době připraví další část inspirujícího obrazu polské fenomenologie.

Jan Zouhar

V. Doubek – L. Hladký – R. Vlček a kol., *T. G. Masaryk a Slované*, Praha: Historický ústav AV ČR, 2013, 440 s.

Je dostatečně známo, že se T. G. Masaryk jako filozof, sociolog i jako praktický politik intenzivně zajímal o slovanskou problematiku. Je proto přirozené, že k tomuto tématu vznikla už v minulosti velmi rozsáhlá literatura, souhlasím však s autory monografie, že je v této oblasti stále možno mnohé doplňovat, zpřesňovat i nově objevovat. Je to dáno nejen zpřístupněním řady donedávna neznámých archivních dokumentů a korespondence. Současně totiž platí, že každý „návrát“ k Masarykovi byl a je vždy poznamenán dobou, ve které proběhl. I proto autoři programově usilují o přístup zbavený zjevné ideologizace, vycházející z moderních historiografických